

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENOS ĮSTATYMO NR. VIII-1029
158 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO PATEIKIMO LIETUVOS
RESPUBLIKOS SEIMUI“ IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ BYLŲ
TEISENOS ĮSTATYMO NR. VIII-1029 158 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTŲ (toliau –Projektai)
(TAP-22-1422; TAIS-22-10191(2))
(TAP-22-1423; TAIS-22-10190 (2))**

Nr.

Projekto rengėjas: Teisingumo ministerija.

Projekto tikslas - palengvinti asmenų teisės kreiptis į teismą dėl proceso atnaujinimo įgyvendinimą, įgyvendinti Konstitucinio teismo nutarimą, kad Administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ABTĮ) nustatytas reguliavimas atitiktų Konstituciją.

Esama situacija

Galiojančio ABTĮ 158 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad prašymą dėl proceso atnaujinimo surašo advokatas. Valstybės atstovo, kito juridinio asmens prašymą dėl proceso atnaujinimo taip pat gali surašyti juridinio asmens darbuotojai, turintys aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą. Jeigu prašymą dėl proceso atnaujinimo paduoda fizinis asmuo, turintis aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą, surašyti šį prašymą turi teisę jis pats. Be to, prašymą dėl proceso atnaujinimo gali surašyti įstatymo 47 straipsnio 4 dalies 4 ir 7 punktuose nurodyti asmenys.

ABTĮ iš esmės įtvirtintas reikalavimas, kad prašymą dėl proceso atnaujinimo visais atvejais, išskyrus kelias nurodytas išimtis, privalo surašyti advokatas.

Konstitucinio Teismo 2022 m. vasario 10 d. nutarimu Nr. KT20-A-N1/2022 buvo pripažinta, kad ABTĮ 158 straipsnio 2 dalies nuostatos tiek, kiek pagal jas fizinio asmens, neturinčio aukštojo universitetinio teisinio išsilavinimo, prašymą dėl proceso atnaujinimo surašo advokatas visais įstatyme įtvirtintais proceso atnaujinimo pagrindais, įstatymų leidėjui neatsižvelgus į šiame įstatyme įtvirtintų proceso atnaujinimo pagrindų teisinės prigimties skirtumus, išskyrus tiek, kiek toks reikalavimas nustatytas surašyti prašymui dėl proceso atnaujinimo ABTĮ 156 straipsnio 2 dalies 10, 12 punktuose nustatytais proceso atnaujinimo pagrindais, prieštarauja Konstitucijos 109 straipsnio 1 daliai, konstituciniams teisinės valstybės, teisingumo principams.

Seimo valdyba 2022 m. balandžio 15 d. sprendimu Nr. SV-S-463 pasiūlė Vyriausybei parengti Konstitucinio Teismo 2022 m. vasario 10 d. nutarimui Nr. KT20-A-N1/2022 įgyvendinti reikalingus teisės aktų projektus, įvertinus Seimo Teisės departamento pasiūlymus.

Projekto esmė.

Projektu:

- atsisakoma ABTĮ 158 straipsnio 2 dalies nuostatos, numatančios, kad visais atvejais prašymą dėl proceso atnaujinimo surašo advokatas;

- siūloma ABTĮ 158 straipsnio 2 dalyje nustatyti bendrą taisyklę, kad prašymą dėl proceso atnaujinimo pareiškėjas gali pateikti pats arba per atstovą, o antroje dalyje nustatyti išimtis, nurodant, kad prašymą dėl proceso atnaujinimo privalėtų surašyti advokatas tik tais atvejais, kai prašymas dėl proceso atnaujinimo paduodamas vadovaujantis ABTĮ 156 straipsnio 2 dalies 10 (*jeigu pateikiami akivaizdūs įrodymai, kad padarytas esminis materialiosios teisės normų pažeidimas jas taikant, galėjęs turėti įtakos priimti neteisėtą sprendimą ar nutartį*); ir (ar) 12 (*kai būtina užtikrinti vienodos administracinių teismų praktikos formavimą*) punktuose nustatytais pagrindais.

Jei prašymas dėl proceso atnaujinimo būtų paduodamas kitais nei ABTĮ 156 straipsnio 2 dalies 10 ir (ar) 12 punktuose nustatytais pagrindais, tokį prašymą galėtų surašyti patys ABTĮ 157 straipsnyje nurodyti subjektai (pvz. proceso šalys ir jų atstovai, neįtraukti į bylos nagrinėjimą asmenys, jeigu įsiteisėjęs sprendimas ar nutartis pažeidžia jų teises ar įstatymų saugomus interesus, taip pat prokuroras ir viešojo administravimo subjektai, taip pat Apygardos administracinio teismo pirmininko siūlymu arba gavęs informaciją apie tai, kad gali būti proceso administracinėje byloje atnaujinimo pagrindų, išimtiniais atvejais teikimą atnaujinti procesą turi teisę paduoti Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo pirmininkas), turintys teisę paduoti prašymą atnaujinti procesą.

Jei prašymas dėl proceso atnaujinimo būtų paduodamas vadovaujantis ABTĮ 156 straipsnio 2 dalies 10 ir (ar) 12 punktuose nustatytais pagrindais, siūloma išlaikyti šiuo metu ABTĮ 158 straipsnio 2 dalyje nustatytas išimtis, t. y. prašymą dėl proceso atnaujinimo galėtų surašyti ir kiti ABTĮ 158 straipsnio 2 dalyje nurodyti asmenys.

Fiziniais asmenimis (taip pat ir kitiems subjektams) būtų suteikta teisė prašymą dėl proceso atnaujinimo, išskyrus kai toks prašymas paduodamas ABTĮ 156 straipsnio 2 dalies 10, 12 punktuose nustatytais proceso atnaujinimo pagrindais, surašyti patiems.

Derinimas.

Įstatymo projektas buvo paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Teisingumo ministerijos 2022 m. liepos 7 d. raštu Nr. (1.6Mr) 2T1056 Įstatymo projektas buvo pateiktas išvadoms ir nuomonėms gauti Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, Lietuvos advokatūrai bei Teisėjų tarybai.

Lietuvos advokatūra nurodė, kad pastabų Įstatymo projektui neturi.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas pastabų nustatytu laiku nepateikė, tačiau darbo tvarka informavo, kad jų neturės.

Įstatymo projektas patikslintas pagal Teisėjų tarybos pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Vyriausybės Teisės grupė, įvertinusi Projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, pastabų ir pasiūlymų neturi (2022 m. rugpjūčio 9 d. išvada Nr. NV-2275).

Valstybės biudžeto poreikis ir nauda visuomenei

Įstatymo projektu siūlomais ABTĮ pakeitimais tikimasi ne tik palengvinti teisės kreiptis į teismą dėl proceso atnaujinimo realizavimą, bet ir sumažinti asmenų patiriamas bylinėjimosi išlaidas administracinėse bylose.

Priėmus Įstatymo projektą, būtų įgyvendintas Konstitucinio Teismo nutarimas.

Atitiktis Vyriausybės programai. Įstatymo projektu prisidedama prie:

- Aštuonioliktosios Vyriausybės programos, kuriai pritarta Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72, 191.5 punkte įtvirtinto tikslo užtikrinti teisės viršenybės principo laikymąsi teisėkūroje, didelį dėmesį skiriant Konstitucinio Teismo nutarimams įgyvendinti, oficialiosios konstitucinės doktrinos paisymui teisėkūroje;

- Aštuonioliktosios Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155, 8.1.11 papunktyje numatyto veiksmo „Parengti įstatymų pakeitimus, užtikrinančius Konstitucinio Teismo, Europos Žmogaus Teisių Teismo, ES Teisingumo Teismo sprendimų, Jungtinių Tautų komitetų, kuriuose valstybei atstovauja Vyriausybės atstovas Europos Žmogaus Teisių Teisme, sprendimų įgyvendinimą Teisingumo ministerijos srityje“, įgyvendinimo.

Dalykinio vertinimo išvada.

Siūlome Projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje (A dalyje), prieš tai aptarus Tarpinstituciniame pasitarime (II dalyje).